

Żywa historia Gorlic – drugi wywiad z panią Krystyną Gumułką

Wywiad z panią Krystyną Gumułką dotyczący m.in. opętania w ochronce, postaci ks. Świeykowskiego, wybitnego matematyka Laskosia i Żyda Brudera Pinkasa.

Krystyna Gumułka

Urodziła się 10 czerwca 1928 roku w Gorlicach. Zmarła 10 kwietnia 2019 roku. Pracowała w aptece na Zawodziu, w Czechowicach-Dziedzicach, Spółdzielni Dentystycznej w Gorlicach oraz w zespole adwokackim. W 1989 roku przeszła na emeryturę.

Wywiad z panią Krystyną Gumułką przeprowadzony 15 marca 2017 roku przez Urszulę Karasińską (pracownicę MBP w Gorlicach) w jej mieszkaniu.

Spis treści:

00:00:10 — ochronka w Gorlicach (opętanie)

00:00:30 — ukrycie (podczas okupacji) zakonnicy z Jasła w ochronce

00:01:20 — zakonnicy zdarzały się niesamowite rzeczy, np. ostrzegała przed wizytą Niemców, w jej obecności fruwały różne przedmioty, wymieniała nazwiska osób dawno zmarłych, za których odprawiano msze itp.

00:04:15 — spisywanie przez ks. Litwina i burmistrza Kwaskowskiego tych niezwykłych wydarzeń

00:04:35 — podczas okupacji te niesamowite zdarzenia były owiane tajemnicą, ponieważ Niemcy takich ludzi od razu zabijali

00:05:05 — po wojnie mieszkańcy Gorlic dowiedzieli się o tym (siostra zakonna miała zajęcia z dziećmi, podczas których pojawiał się albo mały niedźwiadek, albo małpka mówiąca ludzkim głosem; dzieci opowiadały o tych zdarzeniach swoim rodzicom; ta postać pojawiała się w różnych miejscach Gorlic

00:06:20 — ludzie (nawet spod Nowego Sącza) przyjeżdżali do Gorlic, by tę dziwną postać zobaczyć

00:06:45 — opis wyglądu zakonnicy

00:07:20 — opis niezwykłych rzeczy, których świadkami było wielu ludzi, np. wędrujące świńskie kości, taniec konfesjonatów, fruujące modlitewniki czy nawet „ziemniaki wypadające ze ściany z uciętą głową koguta”

00:12:00 — wyjazd zakonnicy do Krakowa na badania lekarskie

00:14:05 — korespondencja pani Gruszczyńskiej-Hermachowej z nawiedzoną zakonnicą

00:15:20 — pobyt zakonnicy w klasztorze pod Poznaniem i wypędzenie diabła przez egzorcystę

00:17:15 — ostrzeżenie przez nawiedzoną zakonnicę pani Gruszczyńskiej-Hermachowej; zignorowanie ostrzeżenia przez panią Gruszczyńską-Hermachową i zamordowanie jej przez gestapo; pobyt w Szklarczykówce także pana Przybyłowicza, który widział wówczas i panią Gruszczyńską-Hermachową, i Jana Benisza; opis zmasakrowanego ciała

00:18:45 — dom rodzinny pani Gruszczyńskiej-Hermachowej położony przy ul. Słowackiego w Gorlicach

00:19:45 — rodzice nie obawiali się posyłać dzieci do ochronki

00:20:45 — próby władz rządzących w kraju (po II wojnie światowej), by odebrać ziemię ochronce; mama pani Gumułki świadkiem na procesie, podczas którego siostry zakonne udowodniały, że ziemia należy do nich, nie do ochronki

00:21:25 — wyjątkowa kolekcja motyli ks. Świeykowskiego

00:23:30 — zniszczenie kolekcji motyli ks. Świeykowskiego podczas podróży powrotnej z Tarnowa (biskup tarnowski chciał ją obejrzeć, dlatego polecił ją przywieźć do siebie ok. 1937 r. bądź 1938 r.)

00:24:40 — kolekcja kaktusów ks. Świeykowskiego; wymarzenie tej kolekcji zimą 1940 r.

00:25:45 — ks. Świeykowski — kolekcjoner, poliglota

00:26:35 — ks. Świeykowski — prywatnie

00:27:00 — wigilie u państwa Gumułków, podczas których byli obecni m.in. ks. Świeykowski, Murdzińscy, Gruszczyńscy

00:28:10 — dzieci swoich przyjaciół ks. Świeykowski nazywał Kawałkami

00:28:50 — modlitwy ks. Świeykowskiego w ogrodach państwa Gumułów (w towarzystwie małpki, papugi i dwóch żółwi w koszyczku)

00:31:00 — opowieść o małpce Koko (małpka — wariatka, która nie lubiła Żydów)

00:32:30 — następna małpka po stracie Koko — „małpka, która ślicznie jadła jajka na twardo”

00:33:15 — wyjazd Laskosia — wybitnego matematyka z Gorlic (jego dom rodzinny położony za parkiem miejskim) — po maturze w 1939 r. do Ameryki

00:34:30 — Laskoś i jego praca w NASA (najprawdopodobniej)

00:34:45 — nachodzenie rodziny Laskosia przez bezpiekę; namawianie rodziny Laskosia przez bezpiekę, by ten wybitny matematyk powrócił do Polski

00:36:05 — porównanie Laskosia do prof. Banacha

00:37:30 — Żyd Bruder Pinkas (jego ojciec miał jatkę w Gorlicach; mieszkali przy ul. Słowackiego) często bity przez Niemców, ponieważ prowokował ich wzrokiem

00:40:45 — pobyt państwa Gumułów do listopada 1939 r. we Lwowie; otwarcie Politechniki Lwowskiej i uczestnictwo w uroczystości syna znajomych — Tadzia Śliwińskiego; niestety, Tadzium nie wraca do domu po uroczystości

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach oraz osoby udzielające wywiadów i udostępniające materiały opublikowane na www.mbpgorlice.info oraz innych stronach internetowych biblioteki, w tym stronach mediów społecznościowych MBP w Gorlicach, zastrzegają sobie pełnię praw autorskich do dalszego wykorzystania treści udostępnionych w sekcji *Świadkowie lokalnej historii*. Wyklucza się wykorzystanie opublikowanych materiałów przez osoby trzecie bez wcześniejszego uzyskania zezwolenia. Wszystkie prawa zastrzeżone ©.